पूर्वी खम्पा (Khampa Eastern)

करिब १६,००,००० जना तिब्बतीहरू पूर्वी खम्पा भाषा बोल्दछन्। यिनीहरू शिचुआन प्रान्तको पश्चिम भागदेखि पूर्वमा कङ्दिङ्सम्म बाक्लो रूपमा; साथै पूर्वी तिब्बतको एउटा ठूलो भागमा र चिङ्हाइ प्रान्तमा रहेको दक्षिण भागहरूको ठूलो भू–भागमा बसोबास गर्छन्।

भुटान, नेपाल, र भारतमा हजारौँ पूर्वी खम्पा शरणार्थीहरू बसोबास गर्दै आइरहेका छन्। यी देशहरूमा यिनीहरूलाई तिब्बतीहरूको नाममा मात्र चिनिने भएको कारण यिनीहरूको ठीक सङ्ख्यालाई थाहा पाउनु कठिन कुरा हो। चीनको पूर्वी खम्पा सहर लीथाङ् ४,७०० मिटर उचाइमा छ। छम्तु सहर ३,२०० मिटर उचाइमा भएको अर्को एउटा मुख्य सहर हो। पातङ् र २,७०० मिटर उचाइमा भएको पाइ सहरहरू पनि यिनीहरूको मुख्य सहरहरू हुन्।

खम्पाहरूको विरोधी र मूर्ख स्वभावले गर्दा यिनीहरू तिब्बतीहरूको बीचमा डरलाग्दो जातिको रूपमा चिनिएका छन्। अग्ला र हृष्टपुष्ट शरीर भएको साथै निडर स्वभावसँग दुईपट्टि बाटेको कपालको साथ यिनीहरू राता भारती (अमेरिकाको काला जाती) जस्तै देखिन्छन्। खम्पाहरू कठोर भक्तिसाथ तिब्बतीय बुद्ध धर्मलाई पछ्याउँछन्।

खम्पा मानिसहरूको बीचमा क्याथोलिकहरूको काम सन् १८०० मा सुरु भयो। क्याथोलिक मिशन भवनलाई सन् १८७३ मा भत्कायो। सन् १९०५ मा फेरि पनि बाँकी रहेका भागहरूलाई पूर्ण रूपमा भत्कायो, र दुई जना पादरीहरू मारिए; साथै विश्वासलाई त्याग्न इन्कार गरिएका तिब्बतीहरू बन्दुकद्वारा मारिए। सन् १९२४ मा मिशन बढेर दुई जना पादरीहरू, पन्ध्र जना फ्रान्सेली मिशनरीहरू र ४,८०० विश्वासीहरू भएको अवस्थामा पुग्यो। विश्वासीहरूमध्ये पाँच जनामा दुई जना तिब्बतीहरू थिए। आजको दिनहरूमा करिब २०० क्याथोलिक विश्वासीहरू कङ्दिङ् नजिकमा भएको पातङ् र थाचियाङ् सहरहरूको आसपासमा बसोबास गर्छन्। खम्पा मानिसहरूका बीचमा प्रोटेस्टेन्टहरूको काम सन् १८९७ मा सुरु भयो। यी मिशनरीहरूद्वारा अस्पतालहरू, विद्यालयहरू, र अनाथ आश्रमहरू चलिरहेका थिए। यिनीहरूले थोरै फलहरूलाई मात्र देख्न पाए। सन् १९२२ मा पातङमा भएका प्रोटेस्टेन्टहरूको कामले दुई जनालाई विश्वासमा डोऱ्याए।

Population:
1,246,200 (2000)
1,535,200 (2010)
1,891,300 (2020)
Countries: China, Bhutan, India, Nepal
Buddhism: Tibetan
Christians: 400

संक्षेप:

अन्य नामहरू:
Kham, Khams, Khams-Yal, Khams-Bhotia, Kang, Konka, Konkaling

जनसंख्या:
चीन : १६,१३,०००
भुटान : १,७००
भारत : ९००
(Joshua Project)

तिब्बती बुद्ध धर्म: ९५%

इसाई धर्म: ०.१%

बाइबल: छ

येशू चलचित्र: छ

रेकर्डिङ: Kham, Khamba
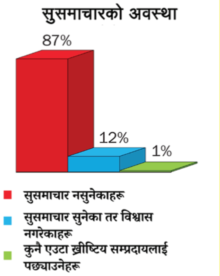
ख्रीष्टिय प्रसारण: छैन